

REFLEXE CULTURALE EUROPENE

Valentin CIUCĂ

Cultura românească nu a avut nicicând inhibiții privind accesul în spațiile vaste ale culturii occidentale, europene în ansamblul ei. Valorile noastre plămădite de meșteri zugravi de biserici, tipografi iscusiți, cărturari cu vocația universalului au circulat de timpuriu și au participat la un veritabil schimb de bunuri simbolice. De aceea, la bursa timpului, creativitatea autohtonă nu a trăit complexe de marginalizare și nici nu a supralicitat virtuțile locului. Bunul simț al măsurii se identifică peste tot ca o fundamentală lege nescrisă, ca o aspirație motivată de opțiuni și fapte către spiritul clasic al armoniei și echilibrului. Chiar dacă Moldova are incontestabile priorități și certe valori ele s-au produs și afirmat pe fondul unei disponibilități profunde pentru comunicarea prin intermediul frumosului. Literatura populară, meșteșugurile, muzica și artele vizuale, mitologia, arhitectura construcțiilor aulice sau de cult dovedesc un fertil sincronism pe orizontala timpului și adeziunea profitabilă la sinteze și sincronisme culturale ușor de identificat. Spiritul critic însuși, manifestat la începutul epocii moderne prin mentorii **Junimii** și revista **Convorbiri literare**, s-a definit și șlefuit pe fondul unui generos schimb intercultural cu valorile Germaniei, Franței, Italiei și altor areale culturale de mare impact în epocă.

În cazul artelor vizuale saltul de la **zugravii de subțire** la artiștii cu instruire specifică în domeniu a cunoscut ca punct liminar autoritatea unor modele ilustre atât la München și Berlin, Paris sau Roma. Prin autoritatea profesională a Academiei de artă lecția lor s-a impus, lăsând însă loc destul afirmării proprii identități creatoare a artiștilor. Marile curente manifestate pe scena artelor au găsit mai întotdeauna ecou în spațiul românesc și încă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea identificăm prezențe culturale autohtone în selecții europene. **Nicolae Grigorescu** este, desigur, exemplul cel mai elocvent. Dintre ieșeni, **Gheorghe Panaiteanu**, **Emanoil Bardasare**, **Constantin Stahi**, **Octav Băncilă** și încă mulți alții pot împlini o listă vastă și prodigioasă.

Pornind de la asemenea remarci, s-a afirmat că România, în efortul ei de integrare europeană, are un substanțial avans față de alte domenii. Explicația posibilă vizează, în fapt, capacitatea creatorilor de a-și exprima ființa profundă, identitatea și ereditatea culturală. Cine vrea să afle adevărurile sensibile ale acestei identități trebuie să ne privească din perspectiva artei. Numai atunci, comunicarea reciprocă se va putea împlini dincolo de privirea grăbită și superficială. O pledoarie persuasivă în sensul dialogului intercultural izbutește **Centrul ieșean de Informare Comunitară** de pe lângă Biblioteca publică „Gh. Asachi” și **Biroul de Informare al Consiliului Europei** la București prin realizarea Proiectului de **Comunicare interculturală** sub genericul Albastru. În fapt, este vorba de o expoziție ambițioasă prin intenții, valoroasă prin rezultate. În proiect, cuprinderea complexității fenomenului cultural vizează itinerarea expoziției, conferințe, editarea de afișe și cataloage specifice dar și impactul asupra mediului comunitar, inclusiv reacția mediului de afaceri. Produsul artistic are o valoare și ea trebuie expertizată corect și atractiv în sensul sensibilizării interesului pentru apropierea de bunurile simbolice dincolo de comentariile profesioniste ale inițiatorilor. Caracterul public al artei nu exclude ideea de a coexista atât elita cât și colectivitatea.

Așadar, prin amabilitatea (inteligența pragmatică) a Camerei de Comerț expoziția consacrată aniversării a **50 de ani de la adoptarea Convenției europene a Consiliului Europei** asociază dezinvolt afișe și fotografii specifice dar și creația a doi artiști plastici mai puțin cunoscuți. Șansa oferită pictorului **Vasile Ghilan** și graficianului **David-Daniel Șuvăială** a fost fructificată cu rigoare profesionistă și nedisimulată speranță în reacția privitorilor. Pictorul **Ghilan** și-a titrat lucrările pornind de la genericul expoziției, glosele sale plastice privind semnificațiile polisemantice ale albastrului trimițând atât în orizontul meșteșugurilor străvechi cât și la semnificația simbolică a albastrului, aceea a perfecțiunii și armoniei omului și naturii. Compoziția realizează surprinzătoare relații între forme devenite embleme ale culturii românești și universale iar alăturarea lor sugerează tocmai ideea continuității și inventarului de valori al lumii. **Masa Tăcerii** și **Coloana recunoștinței**, a **Infinitului** asociază expresia generică a omului și, prin extensie, a umanității. **Gânditorul de la Hamangia** evocă accesul omului la idee și la gândul întors către reflexivitate și adevăr ca suport al progresului și cunoașterii. Totodată, siluetele feminine, coagulează interesul pentru continuitatea vieții și a viului. Ochiul protector veghează lucid asupra lumii iar muzica tălmăcește în limbaj universal bucuriile, speranțele și elanurile vitale. Chiar dacă, uneori, pictorul nu poate evita o notă daliniană nu ajunge în prăpăstiile abisale ale spaniolului atât de celebru pentru viziunea angoasantă a unor obsesii. În general, pictura lui pornește de la idee și sfârșește în emoție și sentiment. Identific aici un parcurs ce-i poate conferi satisfacția împlinirii artistice. În ceea ce-l privește pe **David-Daniel Șuvăială** ambițiile lui sunt raportate la capacitatea de a trata edificii publice europene, poate prea severe în alcătuirea lor de beton, oțel și sticlă, cu o privire caldă și sensibilă. Desenul lui e corect și sugestiv, culoarea delicată și expresivă. Nu exaltă tonurile, ci le menține într-un fel de decentă culoare locală. Spectaculoase sub raportul modernității viziunii arhitecturale ele devin tangibile prin medierea tandră a artistului.

Pledoaria pentru Albastru face evidentă nevoia de a ne reîntâlni ființa noastră culturală, a evalua corect ce ni se întâmplă și de ce ni se întâmplă, pentru ce valori și ce atitudini civice să optăm astfel încât **Planeta Albastră** să devină adevăratul Eden de unde să nu fim alungați niciodată...